

ИНФОРМАЦИЈА

о оствареном расту потрошачких цена у октобру 2013. године

1. У октобру 2013. године у односу на претходни месец потрошачке цене су повећане за 0,2%¹, што је, пре свега резултат раста цена производа и услуга чије се цене образују слободно и чине базну инфлацију, као и контролисаних, односно регулисаних цена. Наиме, у оквиру локалне надлежности повећане су цене стамбено комуналних услуга и друштвене заштите, а код увозних цигарета је, са два месеца кашњења, статистички реализовано дејство измењених акциза на цигарете из августа ове године. Међутим, цене непрерађене (производи «зелене» пијаце) и прерађене хране и бензина су снижене, што је деловало на ублажавање опште стопе.

Имајући претходно у виду, позитивно дејство на општу стопу раста имале су и цене осталих производа и услуга које су биле стабилне, односно цене нису мењане или су снижене (на пр. технички преглед возила).

Спорија динамика раста у периоду од јула до октобра у односу на прво полугође ове године, види се и из наредне табеле²:

- у % -

месец	месечни раст	текући раст	међугодишњи раст
јануар	0,6	0,6	12,8
фебруар	0,5	1,1	12,4
март	0,0	1,1	11,2
април	0,8	1,9	11,4
мај	0,0	2,0	9,9
јун	1,0	3,0	9,8

¹ Саопштење РЗС број 312 од 12.11.2013. године

² Прилог број 1 уз Информацију

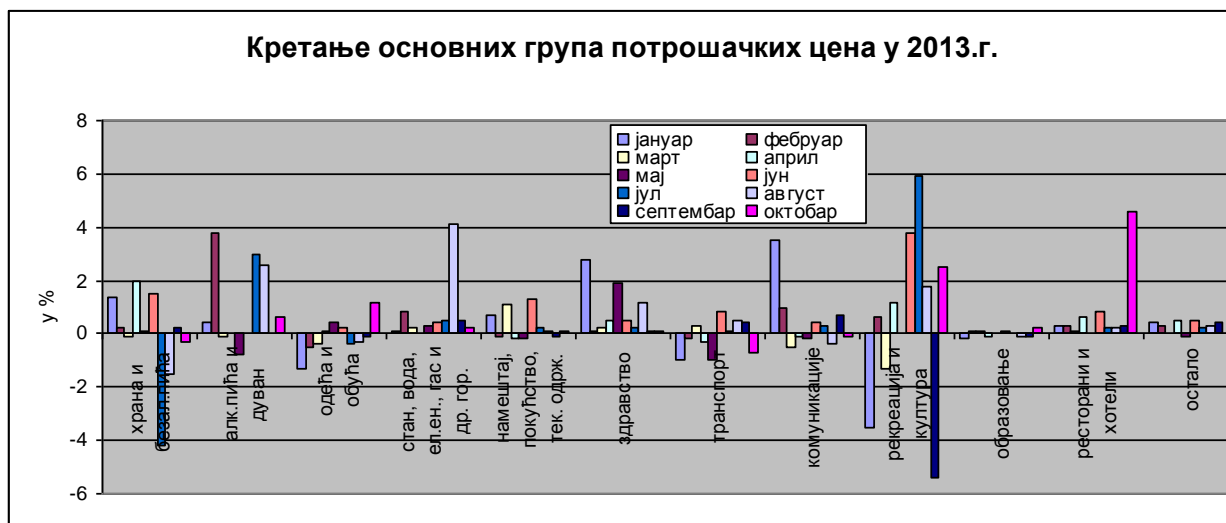
месец	месечни раст	текући раст	међугодишњи раст
јул	-0,9	2,0	8,6
август	0,4	2,5	7,3
септембар	0,0	2,5	4,9
октобар	0,2	2,6	2,2

Овакво кретање цена допринело је успоравању интензитета укупног текућег и међугодишњег раста потрошачких цена.

Интензитет кретања цена у наредним месецима зависиће, пре свега од цена хране, стабилности курса динара и раста цена производа и услуга чије су цене регулисане од стране независних регулаторних тела, односно на које сагласност даје Влада/ јединица локалне самоуправе. Процена је да ће се инфлација кретати у границама процењеног раста за ову годину, односно дозвољеног одступања од циља. Томе ће допринети мере монетарне политике, добра пољопривредна сезона и ниска агрегатна тражња.

2. Наипросечна повећања цена, у распону од 0,3% до 27,7%, у октобру ове године евидентирана су код: рибе, млека, сира и јаја, воћа, шећера, цема, меда и чоколаде, дувана, одевних предмета, чишћења, поправке и шивења одеће, обуће и поправке обуће, снабдевања водом и различите комуналне услуге, гаса и чврстих горива, тепиха, малих електричних апарата, медицинских и стоматолошких услуга, информатичке опреме, баште, биљака и цвећа, кућних љубимаца и производа и услуга у вези са кућним љубимцима, ветеринарских услуга, услуга у вези са рекреацијом и културом, канцеларијског материјала, пакет аранжмана, услуга смештаја, фризерско козметичких услуга и услуга социјалне заштите. Учешће ових група производа и услуга у индексу потрошачких цена износи око 30,4%.

3. Посматрано по основним групама, на октобарски раст потрошачких цена, утицајло је, пре свега повећање цена групе ресторана и хотела (4,6%) и рекреације и културе (2,5%), а затим одеће и обуће (1,2%) и алкохолних пића и дувана (0,6%). На нивоу општег раста су повећане цене становања, воде, струје, гаса и других горива и образовања, а и спод просека повећане су цене намештаја, опреме домаћинства и одржавања стана и здравства. Цене остале робе и услуга нису мењане.

Такође, у овом месецу, снижене су цене хране и безалкохолних пића (0,3%), као и транспорта (0,7%) и комуникација (0,1%).

У оквиру хране и безалкохолних пића, највише су снижене цене воћа (9,5%), а затим минералне воде, безалкохолних пића и сокова (2,6%), уља и масти (1,9%), хлеба и житарица (0,9%) и меса (0,8%).

4. У октобру ове године мере контроле цена од предузимане су једино од стране појединих јединица локалне самоуправе, и то:

У октобру 2013. године повећане су **цене свих стамбено комуналних услуга** за домаћинства на нивоу Републике, највише за 2,1% код изношења смећа, а најмање за 0,1% код централног грејања. У истом месецу цене воде и одведене отпадне воде повећане су за по 1,4%. При том, сва забележена повећања су изнадпросечна, изузимајући повећање цене централног грејања, које је незнатно испод просечног општег раста цена. Оваква кретања проузроковала су повећања цена воде, одведене отпадне воде и изношења смећа у Краљеву (33,4%, 32,6% и 36,8%), воде и одведене отпадне воде у Зајечару (7,2% и 7,1%), изношења смећа у Суботици (9,2%) и грејања у Сремској Митровици (6,0%) и Панчеву (4,4%). Посматрано по градовима, сва реализована повећања цена стамбено комуналних услуга, изузимајући повећање цене грејања у Панчеву, одступају од пројектоване инфлације, с тим што су највећа одступања забележена у Краљеву, а најмања у Сремској Митровици.

Цене јавног градског превоза у извештајном месецу повећане су у просеку за по 0,1%, што је незнатно испод просечног општег раста цене. Оваква кретања су ефекат јединог повећања тих цена извршеног у Суботици. Тако је цена превоза у том граду повећана за 5,1%, а цена претплатне месечне карте за 5,5%. При том, оба наведена повећања у том граду не прелазе проценат пројектоване инфлације.

Имајући у виду досадашња кретања цена стамбено комуналних услуга и јавног градског превоза, до краја године могла би се очекивати повећања цена претежно у градовима који те цене нису мењали од почетка године.

5. Цене деривата нафте у октобру у односу на септембар ове године снижене су у просеку за 1,1%, при чему је бензин појефтинио за 1,0%, а дизел за 1,2%. У истом месецу цене деривата нафте из увоза (*бензин евро премијум БМБ-95 и Евро дизел*) снижене су у просеку за 1,0%, док су деривати нафте из домаће производње (*моторни бензин БМБ-95 и дизел Д2*) појефтиниле у просеку за 1,0%.

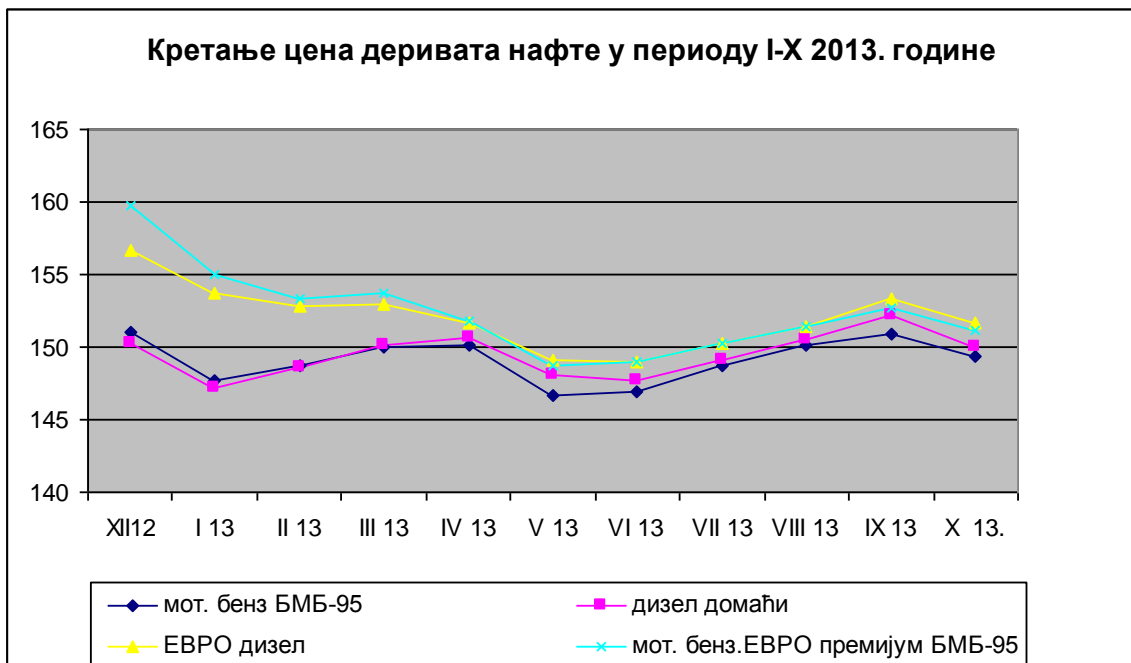
Цене деривата нафте у октобру ове у односу на децембар претходне године **снижене су у просеку за 3,7%**, при чему је бензин појефтинио у просеку за 4,2%, а дизел гориво за 2,2%. У истом периоду цене деривата нафте из увоза (*бензин евро премијум БМБ-95 и Евро дизел*) снижене су у просеку за 4,9%, а из домаће производње (*моторни бензин БМБ-95 и дизел Д2*) за 0,8%.

У наредној табели и графикону приказани су нивои и кретање просечних малопродајних цена основних деривата нафте за децембар 2010., 2011. и 2012. године, као и у првих десет месеци 2013. године:

(динара по литри)

	<i>Моторни бензин БМБ -95</i>	<i>Дизел гориво</i>	<i>Евро дизел 10 ррт</i>	<i>Евро премијум БМБ -95</i>	<i>Уље за ложење</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
<i>XII 2010.</i>	118,96	108,60	116,50	128,76	90,80
<i>XII 2011.</i>	133,77	126,59	137,49	138,76	92,11
<i>XII 11/XII10 (индекс)</i>	112,4	116,6	118,0	107,8	101,4
<i>XII 2012.</i>	150,99	150,31	156,71	159,75	144,12
<i>XII 12/XII11 (индекс)</i>	112,9	118,7	114,0	115,1	156,5
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
<i>I 2013.</i>	147,74	147,18	153,73	154,95	143,00
<i>II 2013.</i>	148,77	148,55	152,85	153,37	143,17
<i>III 2013.</i>	149,97	150,09	153,00	153,75	145,54
<i>IV 2013.</i>	150,08	150,60	151,64	151,76	147,30
<i>V 2013.</i>	146,70	148,10	149,12	148,74	146,80
<i>VI 2013.</i>	146,90	147,67	148,92	149,00	147,55
<i>VII 2013.</i>	148,70	149,10	150,26	150,24	149,24
<i>VIII 2013.</i>	150,13	150,52	151,47	151,47	150,80
<i>IX 2013.</i>	150,88	152,16	153,32	152,67	151,92
<i>X 2013.</i>	149,30	149,95	151,62	151,10	149,94
<i>X/IX 13.(индекс)</i>	99,0	98,5	98,9	99,0	98,7
<i>X 13./XII 12 (индекс)</i>	98,9	99,8	96,8	94,6	104,0

Из графикона се може закључити да су цене деривата нафте, након тренда раста у претходних неколико месеци, у октобру поново забележиле пад, при чему су ниже у односу на децембар претходне године (осим код лож уља).

6. Фискалном стратегијом за 2013. годину са пројекцијама за 2014. и 2015. годину, пројектована инфлација у овој години износи 5,5%, што претпоставља просечан месечни раст од 0,44%.

Укупан текући раст у периоду јануар-октобар ове године износи 2,6%, што даје просечан месечни раст од 0,3%. Под претпоставком да се и у наредном периоду оствари исти интензитет раста, инфлација би у 2013. години износила око 3%.

Имајући у виду да укупна инфлација углавном зависи од кретања цена хране, енергије, акцизних производа и регулисаних цена, може се констатовати да је овогодишњи род пољопривредних производа и стабилан курс динара били одлучујући фактори за остварено кретање инфлације у протеклом периоду ове године.

Курс динара у периоду јануар-октобар ове године је био стабилан, тј. у односу на децембар претходне године, када је износио око 113,54 динара, повећан за свега 0,6% и то првенствено услед пада вредности динара у јуну ове године за 2,8%. У октобру просечан курс динара је износио 114,19 динара за 1 евро и у односу на претходни месец је нижи за 0,4%.

На нивоу Републике у протеклом периоду, зараде без пореза и доприноса су у периоду јануар-септембар ове у односу на исти период претходне године номинално повећане за 6,3% а реално смањене за 3,1%³, док је реалан пад пензија износио 4,6%. У истом периоду промет у трговини на мало бележи раст у текућим ценама од свега 0,1% а у сталним смањење за 7,3%⁴. Посматрано по основним групама, највеће снижење је евидентирано код непрехрамбених производа, осим моторних горива (11,9%), а најмање код моторних горива (4,2%), док код хране, пића и дувана снижење износи 6,6%.

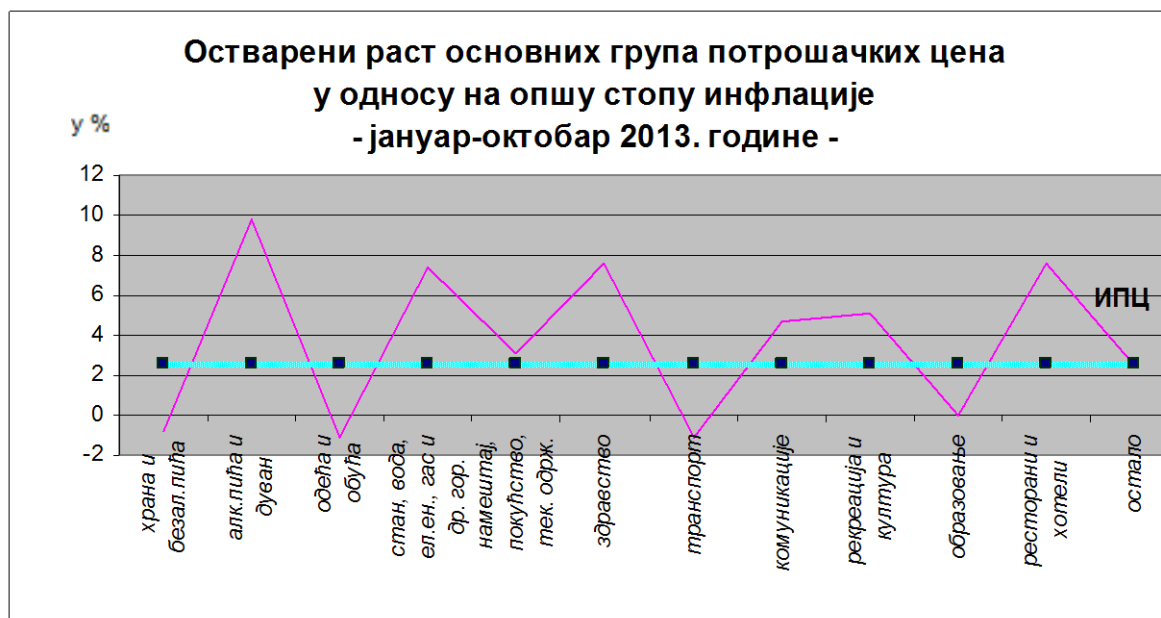
³ Саопштење РЗС број 291 од 25. октобра 2013. године.

⁴ Саопштење РЗС број 297 од 31. октобра 2013. године.

На бази иновираних листе производа и услуга за које нумеричке смернице раста цена утврђује Влада у сарадњи са НБС, *регулисане цене*⁵ су у октобру повећане за 0,9%, пре свега услед коригованих износа акциза код цигарета, услуга друштвене и социјалне заштите и стамбено комуналних услуга. Иначе, цене ових производа и услуга су биле стабилне, осим у јануару, фебруару, јулу и августу. Цене воћа, поврћа, меса, рибе и јаја (*непрерађена храна*) у октобру су снижене (0,3%), углавном по основу сезонског снижења цена воћа и свежег меса, док су у осталим месецима (са изузетком фебруара, односно марта, јула и августа када нису мењане, односно када су снижене) расле.

Такође, месечни раст цена производа и услуга који чини *базу инфлацију* (ИПЦ по искључењу хране, енергије, алкохола и цигарета) у октобру износи 0,6%, чиме је након претходна два месеца, поново дошло до убрзане динамике, која је била присутна у јуну (1%) и јулу (0,7%) ове године⁶. Полазећи од оствареног раста цена и обухвата ових група у индексу потрошачких цена, може се констатовати да је инфлација у октобру углавном одређена повећањем контролисаних цена и базе инфлације, с једне и снижењем цена прерађене и непрерађене хране, с друге стране.

7. Укупан текући раст потрошачких цена у октобру 2013. године у односу на децембар претходне године *износи 2,6%*, с тим што је остварена бржа динамика код услуга у односу на цене роба (4% према 2,3%). Остварени раст цена је са по око једном трећином⁷ одређен натпросечним повећањем цена групе стана, воде, електричне енергије, гаса и других горива (7,4%) и групе алкохолних пића и дувана (9,8%). На трећем месту, по дејству, са око петином су цене здравства, које су такође, натпросечно повећане (7,6%).

⁵ На бази података РЗС прерачунато у Министарству.

⁶ У документу НБС из 2012. године („Извештај о инфлацији – фебруар 2012. године“, *осврт 2*), предвиђено је да ИПЦ по искључењу хране, енергије, алкохола и цигарета, представљати базу инфлацију, као међународно прихваћену.

⁷ На основу података РЗС прерачунато у Министарству.

Натпросечно, али са знатно мањим дејством на општи раст повећане су и цене ресторана и хотела (7,6%), рекреације и културе (5,1%), комуникација (4,7%) и намештаја, покућства и текућег одржавања (3,1%), док су цене остале робе и услуга повећане испод просека (2,5%).

Снижење цена је забележено код хране и безалкохолних пића (0,8%) и транспорта (1,1%). Дејство ових снижења на ублажавање општег раста је износило око 15,6%.

8. Међугодишњи раст инфлације у октобру ове у односу на октобар претходне године износио је 2,2%, што је за 2,7 процентних поена мање него у септембру исте године.

Посматрано по групама производа и услуга, највећи интензитет раста је евидентиран код алкохолних пића и дувана (10,2%), а натпросечно су повећане још и цене ресторана и хотела (9,4%), здравства (9,3%), стана, воде, електричне енергије, гаса и других горива (8,5%), комуникација (7,8%), рекреације и културе (5,2%), намештаја, покућства и текућег одржавања стана (5,1%) и остале робе и услуга (3,6%).

Испод општег раста су цене одеће и обуће (1%) и образовања (0,9%).

Снижење цена је евидентирано код хране и безалкохолних пића (3%) и транспорта (2,7%).

Процена је да ће се до краја године инфлација кретати у границама процењене, односно циљане инфлације за 2013. годину. Овоме ће, поред добре пољопривредне сезоне, односно остварених већих приноса основних пољопривредних култура од очекиваних, допринети и мере фискалне консолидације и монетарне политике, као и ниска агрегатна тражња и стабилан курс динара.

**КРЕТАЊЕ ПОТРОШАЧКИХ ЦЕНА
ОД ЈАНУАРА 2007. ГОДИНЕ ДО АВГУСТА 2013. ГОДИНЕ**

Година/месец	у %		
	Месечни раст ¹	Текући раст ²	Међугодишњи раст ³
<i>2007. година</i>			
јануар	0,4	0,4	5,4
фебруар	-0,3	0,1	4,1
март	0,6	0,7	4,1
април	0,7	1,4	3,2
мај	1,9	3,3	3,1
јун	0,4	3,7	4,0
јул	-0,2	3,4	4,2
август	2,5	6,0	6,5
септембар	1,6	7,6	8,0
октобар	0,5	8,2	8,9
новембар	1,4	9,7	9,3
децембар	1,2	11,0	11,0
<i>2008. година</i>			
јануар	0,9	0,9	11,5
фебруар	0,6	1,4	12,5
март	1,6	3,0	13,6
април	1,5	4,6	14,6
мај	1,8	6,5	14,5
јун	0,7	7,2	14,9
јул	-1,1	6,1	13,9
август	0,4	6,4	11,5
септембар	1,0	7,5	10,9
октобар	1,8	9,4	12,3
новембар	0,2	9,6	10,9
децембар	-0,9	8,6	8,6
<i>2009. година</i>			
јануар	2,1	2,1	10,0
фебруар	1,2	3,4	10,7
март	0,4	3,8	9,4
април	0,9	4,8	8,8
мај	2,1	7,0	9,1
јун	0,0	7,0	8,3
јул	-0,9	6,0	8,5
август	-0,1	5,9	8,0
септембар	0,3	6,2	7,3
октобар	-0,2	6,0	5,2
новембар	0,8	6,9	5,9
децембар	-0,2	6,6	6,6

МИНИСТАРСТВО СПОЉНЕ И УНУТРАШЊЕ ТРГОВИНЕ И ТЕЛЕКОМУНИКАЦИЈА

Година/месец	Месечни раст ¹	Текући раст ²	Међугодишњи раст ³
<i>2010. година</i>			
јануар	0,5	0,5	4,8
фебруар	0,3	0,7	3,9
март	1,2	2,0	4,7
април	0,6	2,5	4,3
мај	1,5	4,1	3,7
јун	0,4	4,5	4,2
јул	0,0	4,5	5,1
август	1,4	5,9	6,6
септембар	1,3	7,3	7,7
октобар	1,0	8,3	8,9
новембар	1,5	9,9	9,6
децембар	0,3	10,3	10,3
<i>2011. година</i>			
јануар	1,4	1,4	11,2
фебруар	1,5	2,9	12,6
март	2,6	5,5	14,1
април	1,1	6,7	14,7
мај	0,4	7,1	13,4
јун	-0,3	6,8	12,7
јул	-0,5	6,2	12,1
август	0,0	6,2	10,5
септембар	0,2	6,3	9,3
октобар	0,4	6,8	8,7
новембар	0,9	7,7	8,1
децембар	-0,7	7,0	7,0
<i>2012. година</i>			
јануар	0,1	0,1	5,6
фебруар	0,8	0,9	4,9
март	1,1	2,0	3,2
април	0,6	2,6	2,7
мај	1,4	4,1	3,9
јун	1,1	5,2	5,5
јул	0,1	5,4	6,1
август	1,6	7,1	7,9
септембар	2,3	9,6	10,3
октобар	2,8	12,7	12,9
новембар	0,0	11,9	12,6
децембар	-0,4	12,2	12,2

Година/месец	Месечни раст ¹	Текући раст ²	Међугодишњи раст ³
<i>2013. година</i>			
јануар	0,6	0,6	12,8
фебруар	0,5	1,1	12,4
март	0,0	1,1	11,2
април	0,8	1,9	11,4
мај	0,0	2,0	9,9
јун	1,0	3,0	9,8
јул	-0,9	2,0	8,6
август	0,4	2,5	7,3
септембар	0,0	2,5	4,9
октобар	0,2	2,6	2,2

¹ Месечни раст – промена цена у текућем месецу у односу на претходни месец исте године

² Текући раст – промена цена у текућем месецу у односу на децембар претходне године

³ Међугодишњи раст – промена цена у текућем месецу у односу на исти месец претходне године

Прилог 2

ОСТВАРЕНИ РАСТ ПОТРОШАЧКИХ ЦЕНА ПО ОСНОВНИМ ГРУПАМА

- у % -

	Месечни раст <u>10.2013.</u> 9. 2013.	Структура месечног раста	Текући раст <u>10.2013.</u> 12.2012.	Структура текућег раста
ПОТРОШАЧКЕ ЦЕНЕ – укупно	0,2	100,0	2,6	100,0
Храна и безалкохолна пића	-0,3	-67,7	-0,8	-10,8
Алкохолна пића и дуван	0,6	31,1	9,8	30,7
Одећа и обућа	1,2	31,3	-1,1	-1,9
Стан, вода, ел. енергија, гас и друга горива	0,2	19,6	7,4	36,0
Намештај, покућство, текуће одржавање	0,1	3,5	3,1	4,8
Здравство	0,1	2,5	7,6	18,0
Транспорт	-0,7	-49,6	-1,1	-4,8
Комуникације	-0,1	-1,8	4,7	8,8
Рекреација и култура	2,5	64,2	5,1	8,1
Образовање	0,2	1,2	0,0	0,0
Ресторани и хотели	4,6	66,8	7,6	6,8
Остала роба и услуге	0,0	-1,1 ¹⁾	2,5	4,3

На бази података РЗС прерачунато у Министарству.

¹⁾ Структура месечног раста је изведена на бази учешћа у укупном расту индекса 10.2013. на 9.2013. године.

Београд, 22. новембар 2013. године

Београд, 20. новембар 2013. године